

Tidsbegränsade uppehållstillstånd, egenföretagande och skolsegregation

Aktuella avhandlingar om utrikes födda på arbetsmarknaden

Tidsbegränsade uppehållstillstånd, egenföretagande och skolsegregation

Aktuella avhandlingar om utrikes födda på
arbetsmarknaden

Johanna Hemberg och Linus Liljeberg
(redaktörer)

Avhandlingsnytt 2021:5

Delmi Avhandlingsnytt 2021:5

Beställning: www.delmi.se

E-post: ju.delmi@regeringskansliet.se

Stockholm 2021

Omslagsfoto: Ryoji Iwata, Unsplash

ISBN: 978-91-88021-78-6

Förord

Utrikes föddas deltagande på arbetsmarknaden är viktigt i många hänseenden; det är en central kugge i integrationsprocessen och det har stor betydelse både på det individuella planet för de som invandrat till Sverige och för svensk ekonomi i stort. Denna antologi innehåller sammanfattningar av fyra kapitel i nyligen publicerade doktorsavhandlingar inom områdena migration och integration. Gemensamt tema i dessa studier är utrikes föddas förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden, och de berör flera olika politikområden: tidsbegränsade kontra permanenta uppehållstillstånd, arbetskraftsinvandring och entreprenörskap samt segregation i skolan och arbetslivet.

Avhandlingarna, publicerade mellan 2018 och 2020, är framlagda vid Uppsala universitet, Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Linköpings universitet och författarna tillhör olika vetenskapliga discipliner. **Kristoffer Jutvik** är statsvetare, **Elisabet Olme**, **Matilda Kilström** och **Debbie Lau** är nationalekonomer, och **Aliaksei Kazlou** är företagsekonom.

För Delmis räkning har **Johanna Hemberg** och **Linus Liljeberg** skrivit och sammanställt denna antologi. För fördjupad kunskap rekommenderar vi läsning av doktorsavhandlingarna.

Vår förhoppning är att denna antologi ska nå en bred publik, samt uppmuntra till debatt och diskussion om utrikes föddas situation på arbetsmarknaden. Trevlig läsning!

Stockholm i maj 2021

Joakim Palme
Ordförande Delmi

Mattias Wahlstedt
Kanslichef Delmi

Introduktion

Utrikes föddas deltagande på arbetsmarknaden är en ständigt politiskt aktuell fråga av flera anledningar; det är en central kugge i integrationsprocessen och det har stor betydelse både för individen och för svensk arbetsmarknad och ekonomi i stort. Utrikes födda har generellt en lägre sysselsättningsgrad och lägre årlig inkomst från arbete jämfört med personer som är födda i Sverige. Utrikes födda och personer med invandrarbakgrund är dock en heterogen grupp. Sysselsättning och inkomster varierar med exempelvis ursprung, ålder, utbildningsnivå och tid i Sverige. Frågan om utrikes födda på arbetsmarknaden är dessutom bred: Det handlar om allt från att nyanlända flyktingar ska få sitt första jobb i Sverige till att Sverige vill vara ett attraktivt land att flytta till för att arbeta eller starta företag. Utrikes föddas deltagande på arbetsmarknaden påverkas inte bara av individuella faktorer, utan också av den politik som förs på olika områden och av samhällsutvecklingen i stort. Därför är det viktigt att studera vilka effekter olika beslut och reformer inom migrations- och integrationspolitiken har medfört för de som invandrat till Sverige och för svensk arbetsmarknad.

Delmi vill med denna antologi – precis som namnet "Avhandlingsnytt" indikerar – lyfta fram aktuell forskning på temat migration. I denna upplaga riktar vi fokus på vilka konsekvenser politiska reformer (och i det fjärde kapitlet: skolsegregation) får för utrikes föddas etablering och senare situation på arbetsmarknaden. Avhandlingsnytt innehåller sammanfattningar av fyra kapitel i nyligen publicerade doktorsavhandlingar på området. Avhandlingarna behandlar huvudsakligen tre olika områden: 1) tidsbegränsade kontra permanenta uppehållstillstånd, 2) arbetskraftsinvandring och entreprenörskap och, 3) skolsegregation.

De två första studierna som vi sammanfattar handlar om arbetsmarknadskonsekvenser av olika typer av uppehållstillstånd (tidsbegränsade¹ eller permanenta). Det är en fråga som aktualiserats i Sverige de senaste åren i och med införandet av en tillfällig

¹ I antologin används "tidsbegränsade" och "tillfälliga" uppehållstillstånd synonymt.

migrationslagstiftning 2016². Lagändringen innebar bland annat att Sverige gick från att vanligen bevilja permanenta uppehållstillstånd till skyddsbehövande, till att i huvudsak bevilja tidsbegränsade uppehållstillstånd på 13 månader respektive 3 år, beroende på den ansökandes skyddsstatus. Den tillfälliga lagstiftningen förlängdes år 2019 och löper ut den 19 juli 2021. De två första studierna vi sammanfattar är viktiga bidrag för förståelsen av vad införandet av tidsbegränsade uppehållstillstånd kan få för konsekvenser på kort och lång sikt.

Kristoffer Jutvik studerar i sin avhandling (tillsammans med **Darrel Robinson**) vilka konsekvenser en övergång från tidsbegränsade till permanenta uppehållstillstånd får för nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Författarna studerar en förändring 2013 som innebar att asylsökande från Syrien gick från att beviljas tidsbegränsade uppehållstillstånd till att beviljas permanenta uppehållstillstånd. De finner bland annat att de med permanenta uppehållstillstånd i högre grad deltagit i reguljär utbildning än de med tidsbegränsade uppehållstillstånd, medan de med tidsbegränsade uppehållstillstånd hade högre genomsnittlig inkomst av arbete och i lägre grad var arbetslösa än de med permanenta uppehållstillstånd.

Elisabet Olme och **Matilda Kilström** studerar i sina avhandlingar (tillsammans med **Birthe Larsen**) konsekvenser av en minskad sannolikhet att få ett permanent uppehållstillstånd på deltagande på arbetsmarknaden och i utbildning. Författarna studerar en policyförändring i Danmark 2002 som innebar att tiden som asylsökande som beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd behövde vistas i Danmark innan de kunde ansöka om permanent uppehållstillstånd förlängdes från tre till sju år. De finner inte några effekter på arbetsmarknadsetableringen bland de som invandrat till Danmark efter reformen. De finner dock att fler, framförallt kvinnor och lågutbildade, valde att utbilda sig efter reformen.

Den tredje studien i antologin handlar om arbetskraftsinvandring och entreprenörskap. År 2008 reformerade Sverige regelverket för arbetskraftsinvandring, och gick därmed mot att bli ett av världens mest öppna länder. Det finns ett flertal studier och rapporter som utvärderat reformen ur olika perspektiv, bland annat Delmi-antologin "Arbetskraft från

² Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

hela världen – Hur blev det med 2008 års reform?” (Calleman & Herzfeld Olsson, 2015). **Aliaksei Kazlou** (tillsammans med **Martin Klinthäll**) studerar dock reformen ur ett perspektiv som inte blivit belyst i tidigare forskning: hur påverkades entreprenörskapsinvandringen? Mer specifikt studerar de hur inkomster bland personer som invandrat till Sverige som kom att driva eget företag förändrades under perioden före och efter reformen, och vad detta berodde på. De finner bland annat att medelinkomsterna ökade bland egenföretagare som invandrat efter reformen och att klyftan mellan dessa företagare och infödda företagare minskade. Författarna drar slutsatsen att detta berodde både på att reformen ledde till en förbättrad företagsmiljö och att kompetenssammansättningen bland dem som anlände efter reformen till viss del förändrades.

Skolsegregationen har ökat i Sverige, vilket innebär att barn i högre utsträckning har skolkamrater som har samma bakgrund som de själva, bland annat med avseende på föräldrars eller eget födelseland. Den ökade skolsegregationen hänger ihop med den ökade boendesegregationen, men kan även till viss del förklaras av det fria skolvalet (Böhlmark, Holmlund & Lindahl, 2015; Holmlund, Häggblom, Lindahl, Martinson, Sjögren, Vikman & Öckert, 2014). I den fjärde studien i denna antologi, studerar **Debbie Lau** sambandet mellan skolsegregation och segregation senare i livet. Mer specifikt undersöks effekten av att ha skolkamrater från samma ursprungsregion som en själv på andelen kollegor med samma bakgrund på ens första arbetsplats (arbetssegregation), samt om det samvarierar med att ha en partner från samma ursprungsregion. Laus huvudsakliga resultat är att det finns ett sådant samband både vad gäller arbetsplatssegregation och vid val av partner. Skolsegregationen har med andra ord konsekvenser för segregation senare i livet.

Referenser

Böhlmark, A., H. Holmlund & M. Lindahl (2015). Skolsegregation och skolval. IFAU-rapport 2015:5.

Calleman, C. & P. Herzfeld Olsson (red) (2015). Arbetskraft från hela världen – Hur blev det med 2008 års reform? Delmi Rapport 2015:9.

Holmlund, H., J. Häggblom, E. Lindahl, S. Martinson, A. Sjögren, U. Vikman & B. Öckert (2014). Decentralisering, skolval och fristående skolor: resultat och likvärdighet i svensk skola. IFAU-rapport 2014:25.

Jutvik, K. (2020). Governing Migration - On the Emergence and Effects of Policies Related to the Settlement and Inclusion of Refugees. Diss, Uppsala University.

Kazlou, A. (2019). Immigrant entrepreneurs in a changing institutional context – A mixed embeddedness approach. Diss, Linköping University.

Kilström, M. (2018). Households' responses to policy in labor and credit markets. Diss, Stockholm University.

Lau, D. (2020). Empirical Essays on Education and Health Policy Evaluation. Diss, University of Gothenburg.

Olme, E. (2019). Essays on Educational Choices and Integration. Diss, Stockholm University.

Innehåll

1. Tidsbegränsade eller permanenta uppehållstillstånd? En studie av arbetsmarknadseffekter för syriska flyktingar	3
Bakgrund.....	4
Metod och data.....	7
Resultat och slutsatser.....	9
Policyrelevans.....	11
Referenser	12
2. Tillfälliga uppehållstillstånd och utfall på arbetsmarknaden	15
Reformpaketet 2002.....	16
Metod och data.....	18
Resultat och slutsatser.....	19
Referenser	20
3. Migration och entreprenörskap – migranternas företagande före och efter arbetskraftsinvandringsreformen 2008	23
Bakgrund.....	24
Metod och data.....	26
Resultat och slutsatser.....	27
Referenser	29
4. Skolsegregationens inverkan på segregation senare i livet – på arbetsplatsen och på val av partner	31
Metod, data och definitioner	34
Resultat och slutsatser.....	36
Referenser	37
Förteckning över tidigare publikationer.....	39

Figurer

Figur 1 Andelen permanenta uppehållstillstånd av beviljade uppehållstillstånd för personer från Syrien.....	6
Figur 2 Segregation med avseende på partnerskap (i urvalet).	32
Figur 3 Segregation på arbetsplatsen (i urvalet).....	33

1. Tidsbegränsade eller permanenta uppehållstillstånd? En studie av arbetsmarknadseffekter för syriska flyktingar

Kristoffer Jutvik och Darrel Robinson

Humanitära kriser i Mellanöstern, södra Asien och Afrika har lett till en omfattande migration till Europa under de senaste åren, vilket i sin tur har påverkat mottagarländernas migrationspolitik. Invandringskritiska partier har fått ett ökat väljarstöd, och frågan om hur personer med asylskäl ska integreras i samhället och på arbetsmarknaden har debatterats flitigt.

Under de senaste decennierna har det skett ett migrations- och integrationspolitiskt skifte i Europa, där många länder har gått mot en mer assimilationistisk politik (Joppke, 2004, 2007), med en tillbakagång av multikulturalismen som följd (Vertovec & Wessendorf, 2010). Ur ett teoretiskt perspektiv har skiftet inneburit ett mindre fokus på individers rättigheter och ett tydligare fokus på individens egna ansvar (Borevi, 2010). De som förespråkar en mer ansvarsbaserad modell menar att individen måste anstränga sig för att integreras, medan de som förespråkar en mer rättighetsbaserad modell ser individens rättigheter som en pådrivande faktor för integrering. Något som fått särskilt mycket uppmärksamhet är frågan om medborgarskap, där uppehållstillstånd är en viktig komponent. De ansvarsbaserade modellerna argumenterar för att migranter bör få tidsbegränsade uppehållstillstånd, där enbart de som lyckats integreras ska ha rätt att få stanna permanent. Tanken är att tidsbegränsningen i sig ska skapa incitament för individen att etablera sig snabbt på arbetsmarknaden. De rättighetsbaserade modellerna argumenterar istället för att migranter bör få

permanent uppehållstillstånd, och att deras rätt att stanna inte ska vara villkorat mot ett deltagande i arbetskraften. Även med utgångspunkt i en rättighetsbaserad modell går det att argumentera för att incitamenten för etablering på arbetsmarknaden ökar: Om en migrant får ett permanent uppehållstillstånd kan det exempelvis öka motivationen att investera i högre utbildning, vilket i sin tur kan antas förbättra individens möjligheter till långsiktig etablering på arbetsmarknaden. Hur tillfälliga respektive permanenta uppehållstillstånd påverkar asylsökandes etablering på arbetsmarknaden är således en empirisk fråga. Kunskapsläget är dock relativt begränsat. Denna studie syftar därför till att besvara följande fråga: Vilken effekt har en övergång från tidsbegränsade till permanenta uppehållstillstånd på nyanländas etablering på arbetsmarknaden?

Studien utnyttjar en förändring i tillämpningen av regelverket för uppehållstillstånd för asylsökande från Syrien. Före 2013 beviljades i regel enbart tidsbegränsade uppehållstillstånd för asylsökande från Syrien. I september 2013 gjorde dock Migrationsverket en omvärdering av Syrienkonflikten, vilket innebar att asylsökande från Syrien istället skulle beviljas permanenta uppehållstillstånd. Eftersom denna policyförändring implementerades utan förvarning, ger det en god möjlighet till utvärdering av reformen. Det vill säga, förutsättningarna för uppehållstillstånd ändrades utan att vi kan förvänta oss att det påverkade vilka syriska flyktingar³ som sökte asyl under det tidigare respektive det senare regelverket. Det ger upphov till en "tröskel" som vi använder som ett så kallat kvasi-experiment, för att studera effekten av permanenta uppehållstillstånd på personers deltagande på arbetsmarknaden. Deltagande på arbetsmarknaden mäter vi året efter ankomst till Sverige via inkomster av arbete, registrerade arbetslöshetsdagar vid Arbetsförmedlingen och mottagande av studiebidrag.

Bakgrund

Policyförändringen 2013

Efter utbrottet av konflikten i Syrien upprättade Migrationsverket ett antal interna dokument med riktlinjer och information om konfliktens utveckling. Dessa dokument, "rättsliga ställningstaganden" (RCI), syftar till att vara

³ Begreppet "flykting" avser personer som har beviljats uppehållstillstånd av skyddsskäl.

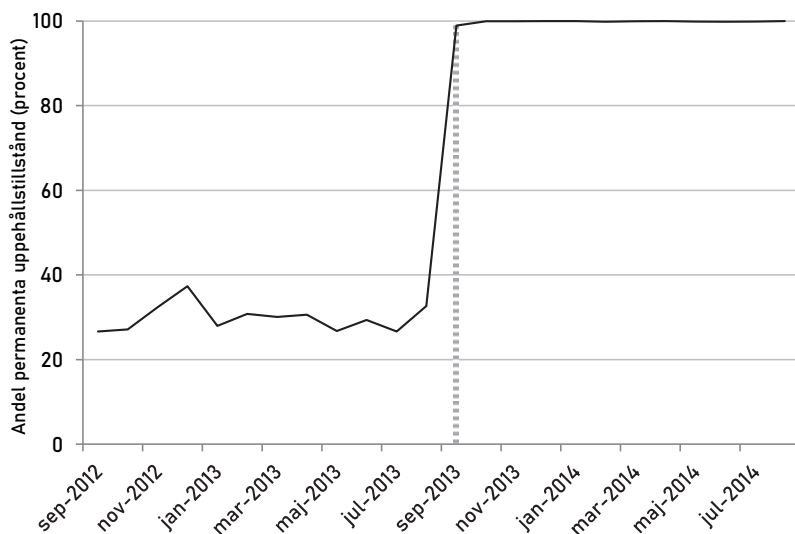
stöddokument i handläggares arbete med att bedöma ansökningar från Syrien. I stora drag var riktlinjerna före förändringen 2013 att asylsökande från Syrien skulle tilldelas uppehållstillstånd som gällde i tre år (RCI 14/2012, 2012)⁴.

Asylsökande som bedömdes vara flyktingar enligt Genevekonventionen tilldelades dock permanenta uppehållstillstånd. År 2012 var 61 procent av alla beviljade uppehållstillstånd för personer som kom från Syrien tidsbegränsade, en andel som steg ytterligare till 73 procent under 2013.

Den 3 september 2013 gjorde dock Migrationsverket en ny utvärdering av Syrienkonflikten (RCI 14/2013, 2013) vilket resulterade i den policyförändring som är i fokus för den här studien. Rättsavdelningen slog fast att Syrienkonflikten hade nått ett dödläge, där båda sidor trodde att en seger var möjlig och inom räckhåll. De noterade också att antalet aktörer i konflikten hade ökat. Som en konsekvens av konfliktens ökade komplexitet bedömde rättsavdelningen att konflikten skulle pågå under en längre tidsperiod och att alla syrier, även de som inte bedömdes ha flyktningsstatus, som sökt asyl i Sverige från den 3 september 2013 skulle beviljas permanenta uppehållstillstånd – en policyförändring som också kom att tillämpas i praktiken.

⁴ För en mer detaljerad beskrivning av Migrationsverkets riktlinjer, se Andersson & Jutvik (2019).

Figur 1 Andelen permanenta uppehållstillstånd av beviljade uppehållstillstånd för personer från Syrien.

Det finns några viktiga detaljer i den här policyförändringen som har betydelse för valet av forskningsdesign. För det första implementerades förändringen i direkt anslutning till beslutet, vilket innebar en skarp gräns mellan de som tilldelades tidsbegränsade respektive permanenta uppehållstillstånd. I figur 1 visas andelen beviljade permanenta uppehållstillstånd före och efter förändringen. För det andra genomfördes policyförändringen av Migrationsverket utan förvarning. Det var alltså inte ett politiskt beslut som föregåtts av en lång parlamentarisk debatt. Detta är särskilt viktigt ur ett utvärderingsperspektiv: det var inte möjligt att reagera innan förändringen hade skett. Om så hade varit fallet hade även gruppen som sökte asyl före reformen påverkats av den. Den plötsliga policyförändringen, i kombination med detaljerade data från Migrationsverket, gör det möjligt att identifiera en "behandlingsgrupp", det vill säga de som ansökte om uppehållstillstånd strax innan förändringen, men där beslut fattades efter och som därmed beviljades permanenta uppehållstillstånd. Slutligen innebar policyförändringen att de

individer som tilldelades tidsbegränsade uppehållstillstånd innan förändringen kunde ansöka om en omvärdering av deras tillstånd för att göra dessa permanenta. En majoritet av de syrier som beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd ansökte om permanenta tillstånd i direkt anslutning till policyförändringen, och de flesta ärenden behandlades innan årets slut. Denna omprövning av de tillfälliga uppehållstillstånden innebär en metodologisk utmaning för studien som vi återkommer till nedan och diskuterar mer utförligt i Jutvik & Robinson (2020).

Etableringsprogrammet

Etableringsprogrammet är tillgängligt för alla nyanlända under deras två första år i Sverige efter beviljat uppehållstillstånd. Programmet sker inom ramen för Arbetsförmedlingens verksamhet, och innehåller språkundervisning, svenska för invandrare (SFI), och samhällsorientering, samt utvecklandet av en individuell plan som ska underlätta inträde på arbetsmarknaden (Larsson, 2015). Programmet är inte obligatoriskt, men det finns starka incitament att aktivt delta då det ger rätt till etableringsersättning. Etableringsersättningen är lite högre än försörjningsstödet i Sverige, och påverkas inte av egen eller andra familjemedlemmars inkomst.⁵ Deltagare har också rätt att arbeta under tiden i etableringsprogrammet (OECD, 2016).

På grund av etableringsprogrammets utformning, där ekonomisk ersättning förutsätter deltagande, antar vi att de individer som ingår i studien deltog i programmet under den aktuella tidsperioden. Etableringsprogrammet erbjuder deltagarna flera alternativ när det kommer till språkkurser, jobbförberedelser, utbildningsaktiviteter i kombination med arbetsmarknadsaktiviteter (OECD, 2016).

Metod och data

Denna studie har ett kvasi-experimentellt upplägg, där vi betraktar de som tilldelats permanent uppehållstillstånd som "behandlingsgrupp" och de som tilldelats tidsbegränsade uppehållstillstånd som "kontrollgrupp". Vi utnyttjar Migrationsverkets policyförändring i september 2013, vilket skapar en tydlig brytpunkt gällande tilldelning av tidsbegränsade respektive permanenta

⁵ Huruvida etableringsersättningen påverkas eller ej av inkomst har förändrats över tid, men under den aktuella tidsperioden gällde dessa regler.

uppehållstillstånd. Eftersom policyförändringen infördes utan förvarning, var de som ansökte om asyl före förändringen (den 3 september 2013) men fick ett beslut efter, omedvetna om att de skulle få permanenta uppehållstillstånd. De trodde med andra ord vid asylansökan att de skulle få tidsbegränsade uppehållstillstånd. Denna grupp utgör "behandlingsgruppen" i studien. Mer specifikt definieras behandlingsgruppen som de syrier som fick beslut på sina asylansökningar i september 2013, och utgörs av 629 individer (efter att vi har exkluderat de under 18 år respektive över 65 år). Kontrollgruppen definieras som alla individer från Syrien som beviljades uppehållstillstånd i september 2012, exakt ett år tidigare. Den mest naturliga kontrollgruppen hade varit de syrier som fick beslut precis före policyändringen, till exempel i augusti 2013, men denna grupp kan inte användas som jämförelsegrupp eftersom de som beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd hade möjlighet att ansöka om omprövning och således också beviljas permanenta uppehållstillstånd under hösten 2013.⁶

Studien bygger på detaljerade registerdata från databasen GEOSWEDEN, som innehåller pseudonymiserad information om alla folkbokförda individer i Sverige mellan åren 1990 och 2014. Från databasen hämtar vi bland annat individinformation om sysselsättningsstatus, utbildningsnivå och födelseland, samt om grund för bosättning och från vilken månad personen beviljats uppehållstillstånd. Vi studerar etablering på arbetsmarknaden med hjälp av tre mått: I) antal dagar en individ är registrerad som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen, II) erhållna studiebidrag (i hundratals kronor) samt III) förvärvsinkomst. Alla dessa mäts i "totaler" för kalenderåret efter att de beviljats uppehållstillstånd i Sverige. Det vill säga, för kontrollgruppen som anlände år 2012, mäts utfall år 2013, och för behandlingsgruppen år 2014.⁷

Eftersom vi i vår huvudanalys studerar utfall under två olika år (2014 för behandlingsgruppen och 2013 för kontrollgruppen) finns en risk att utfallen påverkas av att förutsättningarna på arbetsmarknaden förändrats över tid. Våra resultat skulle, om så är fallet, kunna vara en effekt av ett förändrat arbetsmarknadsläge snarare än den policyförändring vi vill utvärdera effekten av. Vi gör därför flera kompletterande analyser med en så kallad "difference-in-difference"-ansats. I dessa analyser jämför vi istället den relativa

⁶ För en mer detaljerad metodologisk beskrivning, se Jutvik & Robinson (2020).

⁷ För en mer detaljerad beskrivning av data och indikatorer, se Jutvik & Robinson (2020).

förändringen i arbetsmarknadsutfall för syrier som sökte asyl före respektive efter policyförändringen med motsvarande förändring för flyktingar från andra länder än Syrien som sökte asyl i Sverige under samma tidsintervall, och som således inte berördes av reformen. Via denna jämförelse tar vi hänsyn till eventuella förändringar på arbetsmarknaden över tid. För att ytterligare förstärka trovärdigheten gör vi även motsvarande difference-in-difference-analys för ett matchat urval av övriga asylsökande genom att skapa empiriskt valda kontrollgrupper bland asylsökande som har samma trendmässiga arbetsmarknadsutfall före reformen som de syrier som anlände under samma period.

Resultat och slutsatser

Den här studien fokuserar på en fråga som är studerad i relativt begränsad utsträckning: hur olika typer av uppehållstillstånd påverkar asylsökandes etablering på arbetsmarknaden. Vi undersöker vad policyförändringen 2013 (då asylsökande från Syrien gick från att i huvudsak tilldelas tidsbegränsade uppehållstillstånd till att enbart tilldelas permanenta uppehållstillstånd) fick för konsekvenser för de asylsökandes etablering på arbetsmarknaden, mätt i termer av dagar i arbetslöshet, mottagande av studiemedel och inkomster av arbete.

I huvudsak visar våra analyser att personer med tidsbegränsade uppehållstillstånd i lägre grad är arbetssökande och har högre inkomster av arbete under det första året jämfört med asylsökande som beviljats permanenta uppehållstillstånd. De som beviljats permanenta uppehållstillstånd har istället i något högre grad deltagit i reguljär utbildning.

Vi argumenterar för att skiftet i Migrationsverkets direktiv representerade en fundamental förändring vilken innebar en ökad nivå av säkerhet och grad av inkludering och att skiftet till permanenta uppehållstillstånd representerar en mer rättighetsbaserad inställning till migration. I debatten om migrationspolitikens effekter argumenterar förespråkare för en ansvarsbaserad migrationspolicy att en sådan policy ger incitament för individer att integreras in i samhället och på arbetsmarknaden. Våra resultat skulle kunna ses som stöd för det synsättet, åtminstone på kort sikt. Våra resultat visar dock även att asylsökande med tidsbegränsade uppehållstillstånd är mindre benägna att investera tid i utbildning relativt de

som beviljats permanenta uppehållstillstånd – investeringar i humankapital kan förväntas ge större avkastning på lång sikt.

Permanent uppehållstillstånd tycks vara fördelaktiga för utbildningsbeslut, vilket kan förväntas vara positivt förknippat med etablering på arbetsmarknaden på lång sikt, medan tidsbegränsade uppehållstillstånd på kort sikt tycks bidra till en snabbare etablering på arbetsmarknaden. Våra resultat ger därför inte någon absolut vägledning om vilket av alternativen som är att föredra – det beror på vilka mål som ska uppnås och hur dessa värderas. Resultaten visar snarare att både den rättighetsbaserade och den ansvarsbaserade modellen har sina respektive för- och nackdelar. Våra resultat visar alltså att båda modellerna kan bidra till positiva arbetsmarknadsutfall för de asylsökande, men med olika måttstockar för vad som är ett bättre eller sämre utfall. Med andra ord borde frågan diskuteras i mer normativa termer än vad som ofta är fallet i den politiska debatten. Istället för att debattera huruvida ett alternativ kommer leda till en högre inkludering på arbetsmarknaden, borde fokus vara att diskutera vilket typ av inkludering som de olika alternativen sannolikt leder till – arbete på kort sikt kontra potentiella långsiktiga fördelar som en konsekvens av ett mer omfattande deltagande i reguljär utbildning.

Våra resultat visar vidare att det behövs mer forskning på hur andra utfall påverkas av skiftet från tidsbegränsade till permanenta uppehållstillstånd. Medan vi studerar inkludering på arbetsmarknaden på kort sikt, är migrationspolicy omfattande och dess potentiella utfall många. Vi fokuserar i den här studien på olika typer av arbetsmarknadsutfall, men det är fullt möjligt att studier av exempelvis den sociala och politiska dimensionen, eller hälsa och välbefinnande, leder till andra slutsatser. Framtida forskning är relevant ur både ett internationellt och ett svenskt perspektiv, med hänsyn till en generellt restriktiv trend inom migrationspolitiken (Joppke, 2007). Sveriges införande av en tillfällig migrationslagstiftning 2016⁸ där tidsbegränsade uppehållstillstånd är huvudregel har tydligt visat på behovet av vidare forskning på området. Införandet av den tillfälliga migrationslagstiftningen med tillfälliga uppehållstillstånd som regel liknar den reform vi utvärderat, vilket indikerar att den skulle kunna ge ungefärligen samma typ av

⁸ Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

arbetsmarknadseffekter – något som även stöds av befintliga kvalitativa studier: individer med tidsbegränsade uppehållstillstånd upplever att de har färre möjligheter att utbilda som en följd av deras begränsade rättigheter till uppehälle (Beskow, 2018, s. 57). Det finns dock ett fortsatt behov av att utvärdera andra typer av utfall. Olika konsekvenser av uppehållstillståndsstus på integration är därför en viktig fråga för framtida studier.

Policyrelevans

Under de senaste årtiondena har det skett ett migrationspolitiskt skifte i Europa, där många länder har gått mot en mer assimilationistisk politik (Joppke, 2004, 2007) och det har skett en tillbakagång av multikulturalismen (Vertovec & Wessendorf, 2010). I Sverige kan den tillfälliga migrationslagstiftningen 2016 tolkas som en del av den trenden. Även om den här studien ger vissa insikter om effekterna av tidsbegränsade kontra permanenta uppehållstillstånd är den sammantagna kunskapen om länken mellan uppehållstillståndsstus och flyktingars integration relativt begränsad. År 2019 förlängdes den tillfälliga migrationslagstiftningen i ytterligare två år, och ökad kunskap om konsekvenser av uppehållstillståndsstus blev därmed ännu mer relevant och brådskande. I skrivande stund, under våren 2021, diskuteras om de nu rådande tillfälliga reglerna ska bli permanenta. Om de nuvarande reglerna blir huvudregel i svensk migrationspolitik innebär detta ur ett historiskt perspektiv en dramatisk förändring av hur asylsökande behandlas (Jutvik & Robinson, 2020). Baserat på slutsatserna från den här studien, verkar det på kort sikt som att tidsbegränsade uppehållstillstånd gör att nyanlända snabbare etablerar sig på arbetsmarknaden, medan permanenta uppehållstillstånd skapar starkare incitament för deltagande i reguljär utbildning. Även om långsiktiga konsekvenser av tidsbegränsade uppehållstillstånd behöver utvärderas, är dessa initiala mönster en viktig kunskap. Att välja arbete framför utbildning kan leda till att flyktingar får en starkare anknytning till vissa delar av samhället, men en utebliven utbildning kan också låsa fast individer i mindre attraktiva arbeten och anställningar med begränsade möjligheter att avancera. En sådan utveckling kan potentiellt leda till en ökad segregation på arbetsmarknaden och i andra delar av samhället. Ett ökat deltagande i utbildning å andra sidan, kan leda till en initialt svagare anknytning till

arbetsmarknaden men generera en högre avkastning på lång sikt. Det är därför helt avgörande att politiker reflekterar över dessa mönster när de utformar och implementerar lagar samt riktar resurser till akademien för att underlätta utvärdering av dessa regleringar. Vidare bör nämnas att denna studie fokuserar på en begränsad del av integrationsprocessen. Det är rimligt att anta att uppehållstillstånd har en påverkan på andra utfall, såsom välmående, bostadssituation, jämställdhet och familjebildning. För att möjliggöra införandet av en hållbar och inkluderande migrationspolitik är undersökningen av dessa frågor av största vikt.

Referenser

- Andersson, H. & K. Jutvik (2019). Do asylum-seekers respond to policy changes? Evidence from the Swedish-Syrian case (Working Paper). APSA Preprints. <https://doi.org/10.33774/apsa-2019-6f46m>.
- Beskow, L. (2018). Humanitära konsekvenser av den tillfälliga utlänningslagen. Stockholm: Röda Korset.
- Borevi, K. (2010). Dimensions of citizenship: European integration policies from a Scandinavian perspective. In Bengtsson, B., P. Strömblad & A-H. Bay (Eds.), Diversity, inclusion and citizenship in Scandinavia. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Joppke, C. (2004). The retreat of multiculturalism in the liberal state: theory and policy. *The British Journal of Sociology*, 55(2), 237–257.
- Joppke, C. (2007). Beyond national models: Civic integration policies for immigrants in western Europe. *West European Politics*, 30(1), 1–22.
- Jutvik, K. & D. Robinson (2020). Permanent or temporary settlement? A study on the short-term effects of residence status on refugees' labour market participation. *Comparative Migration Studies*, 8(44).
- Larsson, J. K. (2015). Integrationen Och Arbetets Marknad: Hur Jämställdhet, Arbete Och Annat" Svenskt" Görs Av Arbetsförmedlare Och privata aktörer. Stockholm: Atlas Akademi.
- OECD (2016). The labour market integration of immigrants and their children in Sweden. Paris: OECD Publishing.

RCI 14/2012 (2012). Rättsligt ställningstagande angående säkerhetssituationen i Syrien. Migrationsverket.

RCI 14/2013 (2013). Rättsligt ställningstagande angående säkerhetssituationen i Syrien. Migrationsverket.

Vertovec, S. & S. Wessendorf (2010). The Multiculturalism Backlash: European Discourses, Policies and Practices. London and New York: Routledge.

2. Tillfälliga uppehållstillstånd och utfall på arbetsmarknaden

Matilda Kilström, Elisabet Olme och Birthe Larsen

Under det senaste decenniet har utvecklingen på flera håll i världen gjort att inflödet av asylsökande till Europa varit stort. Som svar på det har många länder infört striktare regler för invandring i syfte att minska invandringen, men också med motivet att förbättra integrationen av de som beviljas uppehållstillstånd. Att flertalet europeiska länder – inklusive Sverige – övergått (eller är på väg att övergå) till att bevilja tidsbegränsade istället för permanenta uppehållstillstånd är ett exempel på en sådan regelförändring.⁹ Det finns dock begränsat med forskning om vad sådana förändringar får för konsekvenser för flyktingars¹⁰ integration i samhället och på arbetsmarknaden. Ett skifte från permanenta till tidsbegränsade uppehållstillstånd skulle kunna ha både positiva och negativa effekter. Å ena sidan kan viljan och benägenheten att investera i utbildning minska om sannolikheten att få ett permanent uppehållstillstånd blir mindre. Minskade möjligheter att få stanna i landet skulle också kunna leda till en ökad stress och oro för den asylsökande. Å andra sidan skulle tidsbegränsningen kunna bidra till en snabbare etablering på arbetsmarknaden, då möjligheterna att få permanent uppehållstillstånd, åtminstone delvis, är betingade av individens möjligheter till egen försörjning. Effekten av en övergång från permanenta till tidsbegränsade uppehållstillstånd för flyktingar är därför en fråga som behöver uppmärksammas och studeras empiriskt.

⁹ Sverige införde i juli 2016 "Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige".

¹⁰ Begreppet "flykting" avser personer som har beviljats uppehållstillstånd av skyddsskäl.

Den här studien bidrar till att fylla denna kunskapslucka. Mer specifikt studerar vi effekterna av en förändrad sannolikhet att beviljas permanent uppehållstillstånd. Vi gör det genom att analysera effekterna av en reform som genomfördes i Danmark år 2002 som en del av ett större reformpaket. Det uttalade syftet med reformpaketet var att begränsa antalet asylsökande till Danmark (utan att göra avkall på internationella åtaganden), och att påskynda integrationsprocessen (The Danish Immigration Service, 2003). Den specifika delen av reformpaketet som vi studerar är att perioden som en flykting behövde ha vistats i Danmark med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd, innan han eller hon var berättigad att ansöka om permanent uppehållstillstånd, förlängdes från tre år till sju år. Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd kan vidare återkallas om skyddsskäl inte längre är giltiga och personen inte har några andra giltiga grunder för att beviljas uppehållstillstånd, vilket betyder att (den på förhand bedömda) sannolikheten att beviljas ett permanent uppehållstillstånd var högre före reformen än efter. Den del i det danska reformpaketet som berörde villkoren för permanenta uppehållstillstånd tillämpades retroaktivt (från den 28 februari 2002), till skillnad från övriga regelförändringar som gällde från den 1 juli samma år. Detta skapar förutsättningar som vi utnyttjar för att studera effekten av en (på förhand bedömd) minskad sannolikhet att beviljas permanent uppehållstillstånd på flyktingars investeringar i utbildning och på deras utfall på arbetsmarknaden.

Reformpaketet 2002

Tidsperioden som vi studerar – tidigt 2000-tal – innebar stora förändringar av dansk migrations- och asylpolitik. Den 27 november 2001 tillträdde en ny mitten-höger minoritetskoalition i Danmark. Regeringsskiftet återspeglade en förändring i den allmänna opinionen om invandring (se till exempel Mansouri m.fl., 2010). Regeringen introducerade en rad lagändringar vad gäller asyl och migration, som gick igenom i det danska parlamentet, bland annat den förlängning av tidsperioden med tillfälliga uppehållstillstånd för flyktingar som vi studerar.¹¹

¹¹ Förslaget om en längre tidsgräns för ansökan om permanent uppehållstillstånd presenterades av den danska regeringen i februari 2002, och gick igenom i parlamentet (Folketinget) den 6 juni samma år (Ersbøll & Gravesen, 2010).

Både före och efter reformen beviljades asylsökande tidsbegränsade uppehållstillstånd om de bedömdes ha skyddsskäl. Ett tillstånd kan återkallas om personens skyddsskäl har upphört, men generellt sett fortsätter ett tidsbegränsat uppehållstillstånd att gälla så länge skyddsskälen består och det inte finns några andra anledningar att återkalla det. Om skyddsskälen har upphört kan en individ behålla sitt tidsbegränsade uppehållstillstånd om han eller hon har en anknytning till arbetsmarknaden. Efter att ha varit bosatta i Danmark en stipulerad tid är flyktingar (över 18 år) berättigade att ansöka om permanent uppehållstillstånd. I och med reformen förlängdes denna tid från tre till sju år. Reformen innebar med andra ord att flyktingar som ansökt om uppehållstillstånd i Danmark efter förändringen behövde leva med tidsbegränsade uppehållstillstånd under en betydligt längre tid, och med risken att deras tillstånd under den tiden kunde återkallas. När de kunde ansöka om permanent uppehållstillstånd, beviljades dessa om det fortsatt fanns skyddsskäl eller om de hade en anknytning till arbetsmarknaden (givet att de uppfyllde vissa ytterligare villkor). Med den nya reformen infördes även fler och striktare krav för att beviljas ett permanent uppehållstillstånd, till exempel ett godkänt språktest (Ersbøll & Gravesen, 2010). Det tog därmed både längre tid och blev svårare att få ett permanent uppehållstillstånd efter reformen. Det som är relevant för den här studien är att policyförändringen innebar en lägre (på förhand bedömd) sannolikhet att beviljas permanent uppehållstillstånd på grund av asylskäl. Samtidigt kunde ett permanent uppehållstillstånd erhållas genom en stark arbetsmarknadsanknytning, och en potentiell effekt är att det alternativet därför blev viktigare.

Förutom ändrade villkor för permanent uppehållstillstånd innebar 2002 års reformpaket även sänkta ekonomiska bidrag, hårdare krav för familjeåterförening, avskaffande av så kallad "de facto"-status¹² och avskaffande av möjligheten att ansöka om asyl på ambassader utomlands. Den här studien kan isolera effekten av ändrade krav för permanent uppehållstillstånd från resterande delar av reformpaketet eftersom det var den enda delen som genomfördes retroaktivt, och den omfattade alla individer som lämnade in sin asylansökan från och med den 28 februari 2002 (dagen då förslaget lades fram). De andra delarna i reformpaketet trädde i kraft den 1 juli

¹² De facto-flykting innebar att den asylsökande inte hade möjlighet att återvända till hemlandet på grund av politiska förhållanden, men inte heller uppfyllde villkoren för att betecknas som flykting enligt flyktingkonventionen.

2002. En annan potentiellt viktig reform introducerades år 2003, som möjliggjorde för migranter som sökt asyl från och med 28 februari 2002, att ansöka om permanent uppehållstillstånd redan efter fem år om de var "väl integrerade" (om de hade en stark arbetsmarknadsanknytning och inte var beroende av något statligt ekonomiskt stöd). Vid en "exceptionellt lyckad integration" var det möjligt att beviljas ett permanent uppehållstillstånd redan efter tre år (Ersbøll & Gravesen, 2010). Det indikerar att incitamenten att integreras bör ha blivit ännu större.

Metod och data

Vår empiriska strategi består av två delar. Den första är en så kallad "Regression Discontinuity design (RDD)", vilket är en kvasiexperimentell design som passar bra när man vill utvärdera effekter av en reform där det finns en tydlig "tröskel" mellan olika regelverk. Beslutet om reformen togs den 6 juni 2002 och trädde i kraft den 1 juli 2002, men reformkomponenten som vi studerar infördes retroaktivt och omfattade de som lämnade in sin asylansökan från och med den 28 februari 2002. Det innebär att varken migranter eller beslutsfattare på danska Migrationsverket kunde påverka datumet för asylansökan (i syfte att omfattas av ett visst regelverk) – ansökningar gjorda mellan den 28 februari och den 6 juni 2002 berördes av reformen men var redan registrerade då regelförändringen trädde i kraft. Dessa omständigheter gör att RDD är en lämplig metod. Vår "tröskel" i det här fallet är således den 28 februari, och vi använder oss av en tidsram på fyra månader före respektive efter detta datum, för att inkludera så många individer som möjligt men som enbart var påverkade av den del av reformpaketet som vi vill studera effekterna av. Vår "kontrollgrupp" är de individer som ansökte om asyl mellan den 1 november 2001 och den 27 februari 2002, medan "behandlingsgruppen" är de individer som ansökte mellan den 28 februari och den 30 juni 2002. Vår kontrollgrupp är med andra ord de som omfattades av det tidigare regelverket, medan vår behandlingsgrupp är de som omfattades av det nya regelverket. Efter att ha sorterat bort vissa grupper av individer (framför allt personer under 16 år och över 60 år) består urvalet av 635 individer. Den andra delen av vår empiriska strategi är en deskriptiv analys. Det är ett komplement för att stärka vår analys, då storleken på urvalet är relativt begränsat för att använda en RDD-

ansats och vi som följd behöver vara försiktiga med tolkningen av resultaten från dessa skattningar.¹³

Studien bygger på en kombination av två datakällor: registerdata från "Danmarks Statistik" (vilken innehåller information om alla individer som invandrat till Danmark åren 1997–2015) och registerdata från danska Migrationsverket (som innehåller uppgifter om grund för uppehållstillstånd samt datum för ansökan och beslut). Variablerna som är av störst intresse för den här studien är individens etablering på arbetsmarknaden och eventuella "investeringar" i utbildning. Vi definierar investering i utbildning som att en individ någon gång under de observerade tolv åren efter beviljat tillfälligt uppehållstillstånd har varit registrerad på en reguljär utbildning på grundläggande eller högre nivå. Vi studerar även sysselsättningsstatus och arbetsinkomster (inklusive inkomster från eget företagande). Vårt huvudsakliga mått på sysselsättningsstatus är huruvida individen varit anställd eller egenföretagare någon gång under den observerade tolvårsperioden efter beviljat tillfälligt uppehållstillstånd. Vi studerar även arbetsinkomster, vilka mäts efter tre respektive sju års vistelse i landet.¹⁴

Resultat och slutsatser

Den här studien analyserar effekten av att minska (den på förhand bedömda) sannolikheten att beviljas permanent uppehållstillstånd på flyktingars investeringar i utbildning och på deras arbetsmarknadsutfall. Vi utnyttjar en dansk reform 2002, som förlängde tiden som en flykting var tvungen att ha ett tidsbegränsat uppehållstillstånd innan denne var berättigad att ansöka om permanent uppehållstillstånd. Vi hittar inte några effekter på studiepopulationens arbetsmarknadsutfall mätt i termer av sysselsättningsstatus och förvärvsinkomster. Det vill säga, gruppen som omfattades av det nya regelverket hade varken högre sysselsättning eller högre inkomster än gruppen som omfattades av det gamla regelverket. Detta gäller för hela den studerade tidsperioden (upp till tolv år efter inlämnad asylansökan). Däremot finner vi en positiv effekt på investeringar i utbildning,

¹³ För en mer detaljerad beskrivning av studiens metod, se Kilström, Larsen & Olme (2021).

¹⁴ För en mer detaljerad beskrivning av studiens data, se Olme (2019) eller Kilström (2018).

det vill säga reformen ledde till att fler valde att påbörja en utbildning under sina tolv första år i Danmark. Med andra ord finner vi att det var fler i gruppen som omfattades av det nya regelverket som valde att påbörja en utbildning jämfört med de som omfattades av det gamla regelverket. Effekten drivs framförallt av att fler kvinnor och lågutbildade påbörjade en utbildning. Tolkningen av resultatet ska dock göras med viss försiktighet – skattningsens storlek är känslig för vilken modell vi väljer. De här resultaten skulle kunna tolkas som att reformen bidragit till ökade investeringar i humankapital (utbildning), men vi hittar inget stöd för att det i sin tur har lett till en förbättrad etablering på arbetsmarknaden för de berörda.

I debatten förespråkas tidsbegränsade uppehållstillstånd med argumentet att det skapar incitament för en snabbare etablering på arbetsmarknaden. Vi finner alltså inget stöd för det utifrån resultaten i denna studie. Vi vill dock betona några begränsningar i vår studie: reformen vi studerat är ideal för att studera effekten av förlängda tidsbegränsade uppehållstillstånd, men storleken på urvalet är begränsad. Det gör att skattningsarna måste tolkas med viss försiktighet. Vidare är den externa validiteten (till vilken grad resultaten är generaliserbara till andra fall), som alltid när man studerar en specifik reform, beroende av den institutionella kontexten. Flyktinggruppens sammansättning i termer av exempelvis ursprung, kön, utbildningsnivå och ålder ändras över tid. I vilken grad resultaten går att översätta till andra förhållanden går därför inte med säkerhet att avgöra utifrån enbart denna studie. Tidsbegränsade uppehållstillstånd kan också utformas på många olika sätt, vilket gör dem mer eller mindre jämförbara med den reform vi studerar i här. Därför är det viktigt att våra resultat kompletteras med resultat från ytterligare studier av tidsbegränsade uppehållstillstånd, där liknade reformer skett men under andra förutsättningar. Slutligen vill vi nämna att vi studerat ett begränsat antal utfall. Att studera andra typer av utfall, till exempel hälsoutfall, eller studera vad som driver skillnader i effekter mellan kvinnor och män, är en uppgift för framtida forskning.

Referenser

Ersbøll, E. & L. K. Gravesen (2010). The INTEC Project: Integration and Naturalisation Tests: the New Way to European Citizenship. Country report Denmark, Centre for Migration Law, Radboud University Nijmegen.

Kilström, M. (2018). Households' responses to policy in labor and credit markets. Diss, Stockholm University.

Kilström, M., B. Larsen & E. Olme (2021). Temporary Refugee Protection and Labor-Market Outcomes. [opublicerat manuskript].

Mansouri, F., M. Leach & A. Nethery (2010). Temporary Protection and the Refugee Convention in Australia, Denmark and Germany. *Refuge: Canada's periodical on refugees*, 26(1), 135-147.

Olme, E. (2019). Essays on Educational Choices and Integration. Diss, Stockholm University.

The Danish Immigration Service (2003). Statistical Overview 2002.

3. Migration och entreprenörskap – migranternas företagande före och efter arbetskrafts- invandringsreformen 2008

Aliaksei Kazlou och Martin Klinthäll

Att personer som invandrat till Sverige startar egna företag ses som ett viktigt bidrag för jobbskapande, ekonomisk tillväxt och innovation och bidrar till en minskad ekonomisk ojämlikhet och fattigdom (Fairlie & Lofstrom, 2012). Trots det är forskningen om migration och entreprenörskap begränsad. Migranternas entreprenörskap är ofta förknippat med tuffa förhållanden och förutsättningar, och flera studier bekräftar denna bild. Medan beslutsfattare ofta förespråkar entreprenörskap som en del i att förbättra etableringen på arbetsmarknaden bland utrikes födda, visar studier att det finns en stabil inkomstklyfta över tid mellan infödda företagare och migrantföretagare (Andersson & Wadensjö, 2004; Andersson Joona, 2011; Halvarsson, Korpi & Wennberg, 2018).

År 2008 införde Sverige den mest liberala politiken av alla OECD-länder vad gäller arbetskraftsinvandring (OECD, 2011). Förändringen möjliggjorde för enskilda arbetsgivare att rekrytera arbetskraft från länder utanför EU/EES samt möjliggjorde och förenklade för tredjelandsmedborgare att migrera till Sverige för att starta företag.

Syftet med den här studien är att undersöka utvecklingen av eget företagande bland migranter före och efter införandet av de mer generösa villkoren för arbetskraftsinvandring 2008 i Sverige. Hur har inkomstskillnaderna mellan inrikes födda och personer som invandrat till Sverige påverkats av förändringen? Är de som invandrade efter reformen mer eller mindre framgångsrika än de som anlände före? Till hur stor del kan skillnaderna i

företagarinkomster förklaras av en förändrad självselektion, det vill säga i vilken utsträckning har den förändrade politiken bidragit till att andra grupper – exempelvis med annan kompetens eller drivkraft – sökt sig till Sverige för att starta företag? Och hur mycket kan förklaras av en förändrad miljö när det gäller institutionell struktur och marknadsförhållanden?

För att svara på dessa frågor använder vi detaljerade longitudinella individdata som sammanställts från officiella register för perioden 2004–2012, och studerar företagarinkomster för infödda samt för personer som invandrade till Sverige före respektive efter reformen 2008. Vi använder även en så kallad dekomponeringsansats för att särskilja effekten av självselektion (det vill säga den potentiellt förändrade kompetenssammansättningen hos personer som migrerade till Sverige för att starta företag efter 2008) från effekterna av en föränderlig affärsmiljö, det vill säga hur kompetens belönas på marknaden.

Bakgrund

Förutsättningarna för migration och entreprenörskap påverkades av flera förändringar i Sverige under den studerade perioden: (1) policyreformen 2008 (2) politiska reformer år 2007 som infördes i syfte att förbättra egenföretagande, samt (3) den ekonomiska krisen 2008 med efterföljande återhämtning av svensk och internationell ekonomi.

Policyreformen 2008

De nya reglerna för arbetskraftsinvandring som infördes 2008 innebar i stora drag att efterfrågan på arbetskraft från tredje land (det vill säga länder utanför EU och EES) skulle styras av arbetsgivarna istället för av myndigheter. Tillfälliga uppehållstillstånd beviljades därför på grundval av enskilda arbetsgivares behov av att rekrytera arbetskraft. Ett permanent uppehållstillstånd kunde beviljas för dem som haft ett arbetstillstånd i totalt fyra år under en femårsperiod. Därtill blev det lättare att ansöka om arbetstillstånd för migranter som redan vistades i Sverige och som tidigare ansökt om uppehållstillstånd av andra skäl. Exempelvis kunde asylsökande som redan vistades i Sverige och som nekats flyktningstatus ansöka om arbetstillstånd på vissa villkor (så kallade "spårbyten"). I den nya lagstiftningen infördes också möjligheten att utfärda uppehållstillstånd för

tredjelandsmedborgare som avsåg att driva ett företag i Sverige (SFS 2008: 884). Tillståndet kunde omvandlas till ett permanent uppehållstillstånd efter två år, givet att inkomsterna från verksamheten var tillräckliga för att försörja individen själv och dennes eventuella familjemedlemmar.

Politiska reformer för entreprenörskap 2007 och finanskrisen 2008

År 2007 lanserades breda politiska initiativ för att förbättra företagande, till exempel "En nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013". Enligt strategin skulle företagsklimatet förbättras, företagande skulle bli mer lönsamt och byråkratin mindre komplicerad (Näringsdepartementet, 2007). Några av åtgärderna för att förbättra företagande nämns nedan.

Den globala ekonomiska krisen 2008 och den efterföljande ekonomiska återhämtningen ingick också bland de faktorer som påverkade migranternas entreprenörskap. Som Valfärdskommissionen konstaterade i sin rapport (SOU 2001:79) är personer som invandrat i allmänhet – och särskilt de som nyligen invandrat – mer utsatta under en lågkonjunktur och påverkas mer ekonomiskt av välfärdsnedskärningar än befolkningen i stort. I Sverige mildrades den ekonomiska lågkonjunkturen 2008 av flera sociala och arbetsmarknads- politiska insatser, vilka bland annat inkluderade förändringar som syftade till att underlätta egenföretagande. Lagar och regler utformades för att skapa en mer attraktiv företagsmiljö i Sverige. En ny lag minskade minimikravet på aktiekapital i privata aktiebolag från 100 000 kronor till 50 000 kronor under 2010. Det startades även olika projekt och program för företagande (Tillväxtverket, 2010). Enligt nationell statistik minskade BNP per capita från tredje kvartalet 2008 till sista kvartalet 2009 i Sverige, medan antalet egenföretagare ökade under samma period med en topp 2010. Andelen egenföretagare bland utrikes födda ökade mer än bland infödda svenskar, både för kvinnor och för män, och särskilt för utrikes födda kvinnor. I samband med den ekonomiska återhämtningen 2011–2012 stagnerade egenföretagandet för både infödda och utrikes födda (SCB, Arbetskraftsundersökningarna).

Metod och data

Vi jämför två grupper av egenföretagande migranter, de som anlände och startade företag i Sverige fyra år före reformen (2004–2007, kontrollgruppen) och de som anlände och startade företag i Sverige inom fyra år efter reformen (2009–2012, behandlingsgruppen). Vårt huvudsakliga utfallsmått är individens samlade inkomster från eget företagande per år, vilket är en uppgift som finns tillgänglig via SCB:s LISA-databas.¹⁵ För att ta hänsyn till generella förändringar på arbetsmarknaden som inte direkt har att göra med den reform vi vill studera (till exempel konjunkturläget) jämför vi även dessa egenföretagande migrantgruppers inkomster med referensgrupper bestående av infödda svenskar som startade företag under samma fyraårsperioder. Dessa referensgrupper är också matchade för att motsvara den invandrade behandlingsgruppens sammansättning i termer av företagsstorlek (antal anställda), regional verksamhet (kommun), individuella demografiska egenskaper (ålder och antal barn) och humankapital (utbildningsnivå). Vi har begränsat urvalet till personer som är 25–64 år gamla.

Det utfall vi primärt är intresserade av att studera (den beroende variabeln) är nettotinkomster från eget företagande, men vi studerar även disponibla inkomster på individnivå. De förklarande variablerna vi använder i vår modell är ålder, kön, civilstånd, antal barn, region eller ursprungsland, humankapital (utbildningsnivå och utbildningsområde, antal år sedan invandring), företagsrelaterade variabler (antal år sedan företagsregistrering, antal anställda) samt migrationsvariabler (grund för uppehållstillstånd).

Vi jämför migranter som anlände och startade företag före respektive efter reformen (2004–2007 respektive 2008–2007). Vi använder en så kallad "difference-in-differences"-ansats, vilket innebär att vi jämför den relativa förändringen i inkomster för migrantentreprenörerna före respektive efter reformen 2008 med motsvarande förändring för infödda entreprenörer under samma tidsintervall. Via denna jämförelse tar vi hänsyn till generella förändringar över tid. Vi kombinerar även denna jämförelse med en matchningsansats (en så kallad "CEM"-analys) som balanserar "kontrollgruppen" av infödda med "behandlingsgruppen" av migranter i termer av mätbara karaktäristika. Slutligen använder vi oss av Blinder-Oaxacas

¹⁵ Longitudinella integrationsdatabasen för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier.

dekomponering för att särskilja reformeffekter (i det här fallet inkomstskillnader som bland egenföretagare som uppstår som en direkt konsekvens av de förändrade villkoren för egenförtagande) från de skillnader som drivs av att sammansättningen av egenföretagande migranter (potentiellt) förändras som en konsekvens av reformen (självselektion).

Vi använder data från SCB:s databas LISA för perioden 2004–2012. Denna innehåller information om alla personer, 16 år och äldre, som var folkbokförda i Sverige den 31 december respektive år (således inklusive utrikes födda med uppehållstillstånd). Vi utesluter dock säsongsarbetande migranter som får kortvariga uppehållstillstånd (till exempel för arbete inom bärplockningsindustrin).¹⁶

Resultat och slutsatser

Syftet med den här artikeln är att studera utvecklingen av egenföretagande före och efter arbetskraftsinvandringsreformen 2008 (2004–2012): (1) om inkomstklyftan mellan infödda och invandrade egenföretagare ökade eller minskade under perioden, (2) om migranter som anlände efter reformen var mer framgångsrika (i termer av inkomster från eget företag) än de som anlände före reformen, och (3) i vilken utsträckning reformen påverkade vilka migranter som kom till Sverige för att starta företag, samt hur stor del av de förändrade företagarinkomsterna som kan förklaras av självselektion respektive förändrade marknadsförhållanden.

Vår huvudhypotes var att reformen skulle ha en positiv inverkan på självselektionen av nya egenföretagande invandrare i meningen att fler med högre formell kompetens skulle lockas till Sverige för att starta eget företag. Det skulle i så fall förbättra de relativa inkomsterna för nya invandrare – både i förhållande till infödda och bland egenföretagare som invandrat tidigare. Emellertid skedde också förändringar i "affärsmiljön" i Sverige, både på grund av en företags- och tillväxtfrämjande politik och som en följd av den globala finanskrisen. Nettoeffekten av förändringarna i affärsmiljön förväntades ha en positiv inverkan på företagarinkomster, medan effekten på nyligen invandrades inkomster var svårare att förutsäga. Därför undersöker vi också

¹⁶ För en mer detaljerad beskrivning av studiens metod och data, se Kazlou & Klinthäll (2019).

hur mycket av inkomstförändringen som kan förklaras av självselektion och hur mycket som kan förklaras förändrade yttre förutsättningar.

Inkomstklyftan mellan infödda och invandrade företagare minskade markant under analysperioden, särskilt åren 2010–2012, vilket var en period av ekonomisk återhämtning. Detta resultat är i linje med tidigare forskning som visat att det går relativt sett bättre för migranter i tider av ekonomisk uppgång än i tider av ekonomisk nedgång.

Inkomsterna från eget företagande ökade för personer som invandrade efter 2008 jämfört med de som kom före reformen – trots att dessa invandrargrupper bosatte sig i Sverige inom en relativt kort tidsperiod skiljer sig deras inkomster betydligt. Inkomsterna för de som anlände under åren 2009–2012 var i genomsnitt cirka 25 procent högre jämfört med de som anlände åren 2004–2007. Detta resultat är i linje med vår hypotes om att de som invandrade efter reformen 2008 skulle bli mer framgångsrika (i termer av inkomster från eget företag) jämfört med de som anlände före reformen.

Slutligen visar resultaten att skillnader i inkomster från eget företagande före och efter reformen till stor del berodde på en förbättrad affärsmiljö. En ekonomisk återhämtning såväl som institutionella förändringar resulterade i en mer fördelaktig situation för företagande. Men inkomstökningen berodde också till viss del på en förändrad sammansättning av gruppen migranter efter reformen (självselektion): Det förändrade regelverket öppnade upp möjligheter för nya grupper och attraherade nya migrantentreprenörer. Gruppen migranter som anlände efter reformen inkluderade en större andel personer med högre utbildning, som till exempel startade företag inom information och kommunikationsteknologi.

Reformen 2008, tillsammans med andra politiska åtgärder för att skapa bättre förutsättningar för företagande och ökad tillväxt, bidrog till ändrade möjligheter och en minskad inkomstklyfta mellan invandrade och infödda egenföretagare. Migranter som anlände efter reformen var mer framgångsrika i ett inkomstperspektiv, och i den meningen var reformen framgångsrik. Ökad tillväxt var också ett av motiven bakom reformen – tanken var att minska produktionsflaskhalsar via ett ökat entreprenörskap och innovation. Reformens tillväxteffekter ligger utanför denna undersöknings ambitioner, men det faktum att den nya lagstiftningen attraherade framgångsrika entreprenörer från andra länder, i växande högteknologiska

industrier såväl som i traditionella arbetsintensiva industrier, tyder på att reformen främjade tillväxt både genom innovation och via sysselsättning. En fortsatt minskning av barriärerna för personer som vill komma till Sverige och starta företag skulle därför kunna vara ett sätt att öka tillväxten ytterligare.

Sammanfattningsvis finner vi att införandet av ett mer tillåtande regelverk för arbetskraftsinvandring i Sverige hade en positiv inverkan på självselektion av nya migranter. Under den studerade tidsperioden ökade företagarnas inkomster bland nya invandrare i förhållande till inrikes födda såväl som tidigare kohorter av invandrare. Detta berodde delvis på självselektion, men i ännu större utsträckning på en förbättrad affärsmiljö för invandrade egenföretagare.

Referenser

Andersson Joona, P. (2011). The Native-Immigrant Income Gap among the Self-Employed in Sweden. *International Migration*, 49(4), 118–143.

Andersson, P. & E. Wadensjö (2004). Why Do Self-Employed Immigrants in Denmark and Sweden Have Such Low Incomes?

Fairlie, R. W. & M. Lofstrom (2012). Immigration and Entrepreneurship. *Entrepreneurship and Regional Development*, 24(5–6), 405–423.

Halvarsson, D., M. Korpi & K. Wennberg (2018). Entrepreneurship and income inequality. *Journal of Economic Behavior and Organization*, 145, 275–293.

Kazlou, A. & M. Klinthäll (2019). Entrepreneurial response to changing opportunity structures: Self-selection and incomes among new immigrant entrepreneurs in Sweden. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 25, 859–879.

Näringsdepartementet (2007). "En nationell strategi för regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning 2007–2013". Tillgänglig på: <https://www.regeringen.se/rapporter/2007/11/n7037/>

OECD (2011). Recruiting Immigrant Workers: Sweden 2011, Tillgänglig på: http://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/recruiting-immigrant-workers-sweden-2011_9789264167216-en

SFS 2008:884, Svensk författningssamling.

SOU 2001:79. "Välfärdsbokslut för 1990-talet". Tillgänglig på:

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2001/10/sou-200179/>

Tillväxtverket (2010). "Utlandsföddas företagande i Sverige". Tillgänglig på:

<https://mb.cision.com/Public/MigratedWpy/91180/9046594/96245d5d00efc888.pdf>

4. Skolsegregationens inverkan på segregation senare i livet – på arbetsplatsen och på val av partner

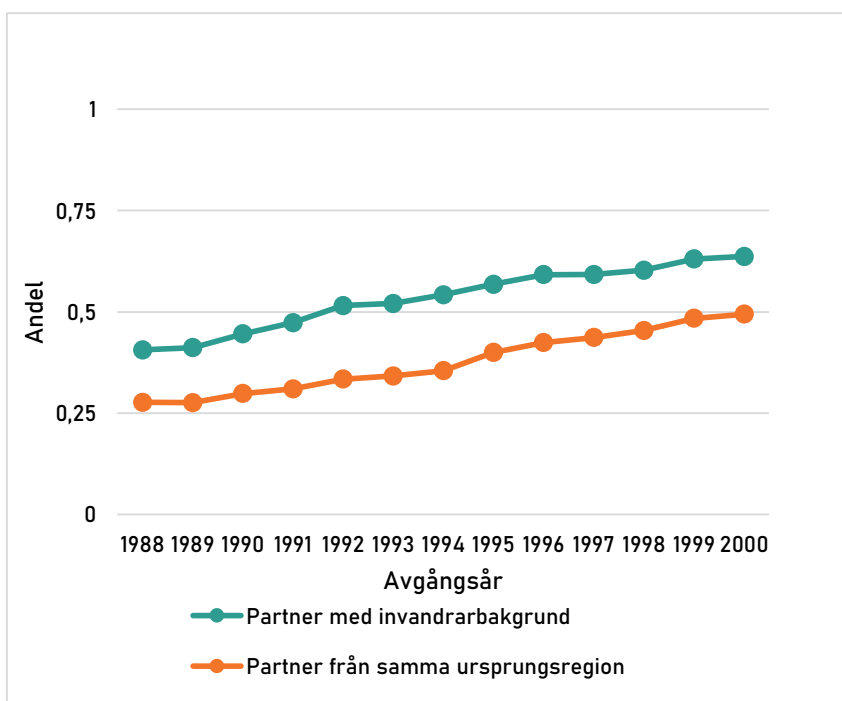
Debbie Lau

Allt fler studier visar på negativa konsekvenser av segregation. Det finns många studier som visar att segregation i olika delar av invandrades liv, kan ha en inverkan på deras utfall på arbetsmarknaden (Celikaksoy, Nekby, & Rashid, 2010; Elwert, 2018; Elwert & Tegunimataka, 2016; Åslund & Skans, 2010). Segregation har också lyfts fram som en anledning till inkomstojämlikhet mellan invandrade och infödda personer (Elliott & Lindley, 2008; Greenwood, Guner, Kocharkov & Santos, 2014; Åslund & Skans, 2010). Dessa negativa effekter kan även överföras från en generation till nästa.

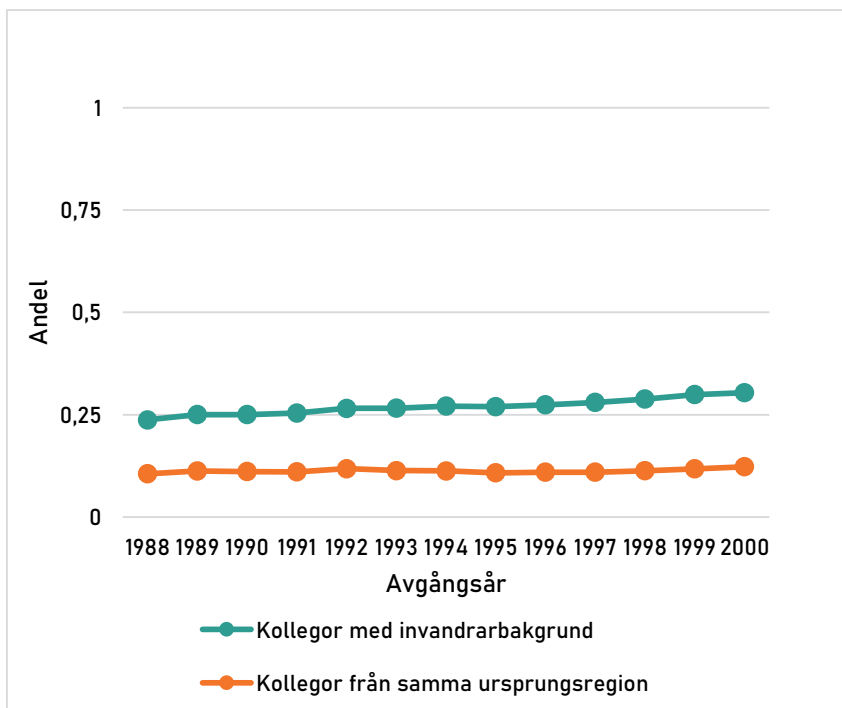
Segregationen i Sverige har ökat när det kommer till val av partner. Figur 2 och 3 visar segregation med avseende på partners och arbete bland personer med invandrarbakgrund. I det här fallet utgörs urvalet av individer som avslutat nionde klass under perioden 1988–2000. Dessa följs upp till 15 år efter att de avslutat grundskolan. I figur 2 och 3 visas avgångsår från nionde klass på den horisontella axeln. Av figur 2 framgår att andelen personer med invandrarbakgrund som har en partner som också har invandrarbakgrund, har ökat tydligt över tid. Totalt bland de som gick ut nionde klass mellan åren 1988 och 2000 hade 55,8 procent en partner med invandrarbakgrund – 41,6 procent en partner från samma ursprungsregion. Av figur 3 framgår det att personer med invandrarbakgrund även tenderar att vara anställda på arbetsplatser med betydligt fler kollegor som också har invandrarbakgrund – men nivåerna har inte ökat på samma sätt som för partnerskap. I urvalet i denna undersökning

har de med invandrarbakgrund i genomsnitt dubbelt så många kollegor som också har invandrarbakgrund jämfört med de i urvalet som är inte har invandrarbakgrund. Detta visar på att det finns ett behov av att förstå och förklara orsakerna till segregation.

Figur 2 Segregation med avseende på partnerskap (i urvalet).

Figur 3 Segregation på arbetsplatsen (i urvalet).

Skolsegregation är ett ständigt aktuellt ämne inom politiken. Ny forskning har exempelvis belyst relationen mellan skolsegregation och segregation senare i livet (Merlino, Steinhardt & Liam, 2019). Även om de bakomliggande mekanismerna fortfarande till viss del är okända, är en möjlig förklaring att en tidig exponering för vänner med invandrarbakgrund kan förändra personers attityder och generera en större acceptans gentemot invandrare. Det är dock en svår uppgift att utvärdera vilken inverkan som mångfald i skolan har på segregation för invandrare senare i livet. För det första är det svårt att mäta graden av segregation i både skolan och senare i livet. Självrapporterade vänskaper och relationer har varit vanliga mått på segregation (Baker, Mayer & Puller, 2011; Camargo, Stinebrickner & Stinebrickner, 2010; Marmaros & Sacerdote, 2006; Merlino, Steinhardt & Liam, 2019), med det finns flera problem med dessa mått. För det andra kan individers val och utfall senare i livet påverkas av självselektion, vilket kan vara svårt att separera från

effekter av yttre omständigheter – i detta fall från effekten av segregation i skolan. Men framför allt är det ett vanligt problem i de flesta närliggande studier att de är baserade på små enkätunderlag, vilket begränsar möjligheterna att studera utfall för enskilda grupper – till exempel personer med utländsk bakgrund. Många studier fokuserar därför istället på hur infödda påverkas, vilket inte ger kunskap om vilka konsekvenser segregationen kan ha för invandrare, och i förlängningen därför inte ger beslutsfattare tillräckligt bra underlag att utgå ifrån.

Den här studien försöker därför bidra till ett bättre kunskapsunderlag på detta tema, det vill säga hur segregation i skolan påverkar segregation senare i livet, på arbetsplatser och i relationer. Studien utgår från "kvasi-experimentell" variation i andelen skolkamrater från samma ursprungsregion för att studera i vilken utsträckning denna andel påverkar individers sannolikhet att senare i livet ha en partner eller kollegor på arbetsplatsen med samma ursprung.

Metod, data och definitioner

I den här studien jämförs individer i olika årskurser, men från samma skola, över tid. Skälet till valet av denna ansats är att individer kan påverka valet av skola (detta val är endogent) medan valet av årskurs styrs av vilket kalenderår individen är född (valet av årskurs kan inte påverkas i någon högre grad av individen själv). Graden av mångfald – mätt i termer av andelen skolkamrater med invandrarbakgrund – kan förväntas variera mellan skolor och således vara en faktor som individer tar hänsyn till vid valet av skola. I analysen jämförs därför elever från samma skola. Men andelen elever med invandrarbakgrund varierar även slumpmässigt mellan kohorter på ett sätt som eleverna inte förväntas kunna förutse. Det är denna variation som gör det möjligt att särskilja effekter av olika grad av segregation. I analysen används en regressionsmodell med så kallade "fixa effekter" för exempelvis skola och kalenderår. I studien används fyra huvudsakliga utfall, eller "beroende variabler". Det första utfallet som studeras är om personen har haft minst en partner inom 15 år efter att ha avslutat nionde klass. Det omfattar både gifta och samboende. Det andra utfallet är om en individs första partner kom från samma ursprungsregion som individen själv. Detta utfall studeras (av förklarliga skäl) enbart för de individer som har haft minst en partner inom den studerade perioden. Det tredje utfallet är om en individ har haft minst ett

arbete inom 15 år efter avslutad grundskola. Det fjärde utfallet är andelen kollegor på arbetsplatsen som kommer från samma ursprungsregion som individen själv. För personer som har haft flera arbetsplatser studeras den första arbetsplatsen.¹⁷

Individens skolkamrater definieras som övriga niondeklassare som gick i samma skola under samma år. I den här studien definieras "personer med invandrarbakgrund" som både första och andra generationens invandrare. Första generationens invandrare är personer som är födda utanför Sverige med två föräldrar som också är födda utanför Sverige. Andra generationens invandrare är personer födda i Sverige men med två föräldrar som är födda utanför Sverige. För första generationens invandrare används deras födelseland som deras ursprungsregion, medan för andra generationens invandrare används deras pappors födelseland som deras ursprungsregion. För att definiera ursprungsregioner har länder grupperats ihop till fem regioner, där svenskars ursprungsregion enbart består av Sverige.¹⁸

Urvalet i studien består av alla niondeklassare i Sverige från 1988 till år 2000 som är registrerade i SCB:s "årskurs 9 elevregistret", och individerna i urvalet följs under 15 år efter att de slutat nionde klass. Eleverna är i regel 16 år när de går i nionde klass om de inte gått om eller hoppat över en klass. Totalt ingår 1 588 skolor och 1 310 330 niondeklassare. Det genomsnittliga antalet niondeklassare i en skola under ett år är 121 elever. Det här registret är sammanfogat med registret över totalbefolkningen, vilket (bland annat) innehåller information om (i förekommande fall) invandringsår och ursprungsregion. Detta gör det möjligt att beräkna hur stor andel elever per klass som är från samma ursprungsregion. Det här urvalet länkas också samman med den så kallade LISA-databasen¹⁹ från 1990 till 2015 för att få information om bland annat registrerad partner och arbetsplatser.

¹⁷ För en mer detaljerad beskrivning av studiens metod, se Lau (2020).

¹⁸ För att se mer information om definition av ursprungsregion, se Lau (2020).

¹⁹ Longitudinell integrationsdatabas för Sjukförsäkrings- och Arbetsmarknadsstudier (LISA).

Resultat och slutsatser

Den här artikeln studerar effekten av att ha skolkamrater som är från samma ursprungsregion som en själv på en individs sannolikhet att ha en partner från samma ursprungsregion, samt individens andel kollegor från samma ursprungsregion på arbetsplatsen (arbetsplatssegregation) upp till 15 år efter avslutad grundskola. Studien utnyttjar den delvis slumpmässiga variationen i andelen skolkamrater i samma årskurs som har samma ursprungsregion. Studien gör även en ansats att undersöka vilka mekanismer som kan förklara varför andelen skolkamrater med invandrabakgrund kan ha en betydelse för olika utfall senare i livet.

De huvudsakliga resultaten är att personer med invandrabakgrund med fler skolkamrater som är från samma ursprungsregion i betydligt högre grad har en partner med invandrabakgrund – ofta från samma region som individen själv. De tenderar också att senare arbeta på arbetsplatser med fler kollegor från samma ursprungsregion. Infödda svenskar tycks däremot inte påverkas av fördelningen av skolkamrater med invandrabakgrund – varken i termer av val av partner eller andel kollegor med invandrabakgrund. Effekterna för personer med invandrabakgrund är statistiskt signifikanta, och visar att sannolikheten för att ha en partner från samma ursprungsregion ökar med över 7 procent när andelen skolkamrater med samma ursprung ökar med en "standardavvikelse" (en enhet inom modellen som möjliggör jämförelsen). Sannolikheten att ha kollegor från samma ursprungsregion ökar med över 12 procent. Dessa resultat indikerar att skolsegregation kan ha långsiktiga effekter för personer med invandrabakgrund.

Vidare har jag analyserat effekten av segregation på olika grupper av individer, för att få en förståelse för bakomliggande mekanismer, och hittar följande: (1) Vid en jämförelse mellan första och andra generationens invandrare visar resultaten att det inte finns någon skillnad i hur dessa grupper påverkas av andelen skolkamrater från samma ursprungsregion när det kommer till framtida kollegor. Andra generationens invandrare tycks dock påverkas i högre grad när det kommer till sannolikheten att ha en partner från samma ursprungsregion. Detta är ett något oväntat resultat eftersom andra generationens invandrare skulle kunna förväntas vara mer lik infödda (och som i liten grad eller inte alls tycks påverkas av andelen skolkamrater med invandrabakgrund) eftersom de är uppvuxna i Sverige och kan språket bättre

än första generationens invandrare. (2) Jag jämför därför även två grupper av infödda – adopterade och icke-adopterade – för att se om utseende kan vara en förklarande faktor. Jag finner dock ingen skillnad mellan dessa grupper, vilket jag tolkar som att utseende inte driver skillnaderna i effekten av att ha skolkamrater med invandrarbakgrund. (3) Till sist jämför jag också gruppen adopterade med gruppen andra generationens invandrare, vilka inte kan förväntas skilja sig åt från varandra utseendemässigt, men som skiljer sig från varandra i termer av att vara uppfostrade av infödda respektive utrikes födda föräldrar. Resultaten visar att andra generationens invandrare påverkas signifikant mer av att ha skolkamrater som är från samma ursprungsregion som dem själva. Därför är familjemiljö (om föräldrarna är svensk- eller utrikes födda) en möjlig förklaringsmekanism, till huruvida en individ påverkas av att ha skolkamrater från samma ursprungsregion. Det finns dock inte tillräckligt med information för att förstå om till exempel individer med utrikes födda föräldrar utsätts för diskriminering på arbetsmarknaden eller om de föredrar att jobba med personer som är från samma ursprungsregion.

Dessa resultat är relevanta för beslutsfattare. Dels ger det kunskap om hur invandrare definierar sina sociala nätverk: ursprungsregion verkar vara viktigt. Dels visar det att segregation i skolan fortsätter in i vuxenlivet, på arbetsplatsen och i val av partner. Till sist ger det en fingervisning om vilka bakomliggande mekanismer som skulle kunna förklara varför olika grupper påverkas olika mycket av skolsegregation, där familjemiljö (om man har svensk- eller utrikes födda föräldrar) är en möjlig förklaringsfaktor.

Referenser

- Baker, S., A. Mayer & S. L. Puller (2011). Do more diverse environments increase the diversity of subsequent interaction? Evidence from random dorm assignment. *Economics Letters*, 110(2), 110–112.
- Camargo, B., R. Stinebrickner & T. Stinebrickner (2010). Interracial friendships in college. *Journal of Labor Economics*, 28(4), 861–892.
- Celikaksoy, A., L. Nekby & S. Rashid (2010). Assortative mating by ethnic background and education among individuals with an immigrant background in Sweden. *Journal of Family Research*, 22(1), 65–88.

- Elliott, R. & J. Lindley (2008). Immigrant wage differentials, ethnicity and occupational segregation. *Journal of the Royal Statistical Society. Series A (Statistics in Society)*, 171(3), 645–671.
- Elwert, A. (2018). Fertility patterns and sex preferences for children in immigrant– native intermarriages in Sweden. [opublicerat manuskript].
- Elwert, A. & A. Tegunimataka (2016). Cohabitation premiums in Denmark: Income effects in immigrant–native partnerships. *European Sociological Review*, 32.
- Greenwood, J., N. Guner, G. Kocharkov & C. Santos (2014). Marry your like: Assortative mating and income inequality. *American Economic Review*, 104(5), 348–53.
- Lau, D. (2020). Empirical Essays on Education and Health Policy Evaluation. Diss, University of Gothenburg.
- Marmaros, D. & B. Sacerdote (2006). How do friendships form? *Quarterly Journal of Economics*, 121(1), 79–119.
- Merlino, L., M. Steinhardt & W. Liam (2019). More than just friends? School peers and adult interracial relationships. *Journal of Labor Economics*. [kommande].
- Statistikmyndigheten SCB (2016). Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA) 1990–2013 (Tech. Rep.). Statistics Sweden.
- Åslund, O. & O. Skans (2010, 04). Will I see you at work? Ethnic workplace segregation in Sweden, 1985–2002. *Industrial & Labor Relations Review*, 63. doi: 10.2307/40649713

Förteckning över tidigare publikationer

Rapport och Policy Brief 2014:1, Radikala högerpartier och attityder till invandring i Europa, av Mikael Hjerm och Andrea Bohman.

Rapport och Policy Brief 2015:1, Internationell migration och remitteringar i Etiopien, av Lisa Andersson.

Kunskapsöversikt 2015:2, Politiska remitteringar, av Emma Lundgren Jörum och Åsa Lundgren.

Kunskapsöversikt 2015:3, Integrationspolitik och arbetsmarknad, av Patrick Joyce.

Kunskapsöversikt 2015:4, Migration och företagens internationalisering, av Andreas Hatzigeorgiou och Magnus Lodefalk.

Rapport och Policy Brief 2015:5, Svenskt medborgarskap: reglering och förändring i ett skandinaviskt perspektiv, av Mikael Spång.

Rapport och Policy Brief 2015:6, Vem blir medborgare och vad händer sen? Naturalisering i Danmark, Norge och Sverige, av Pieter Bevelander, Jonas Helgertz, Bernt Bratsberg och Anna Tegunimataka.

Kunskapsöversikt 2015:7, Kategoriernas dilemman, av Per Strömblad och Gunnar Myrberg.

Rapport och Policy Brief 2015:8, Valet och Vägen: Syriska flyktingar i Sverige, av Emma Jörum Lundgren.

Rapport och Policy Brief 2015:9, Arbetskraft från hela världen: Hur blev det med 2008 års reform?, av Catharina Calleman och Petra Herzfeld Olsson (red.).

Kunskapsöversikt 2016:1, Alla tiders migration!, av Dick Harrison.

Rapport och Policy Brief 2016:2, Invandringens arbetsmarknadseffekter, av Mattias Engdahl.

Rapport och Policy Brief 2016:3, Irreguljär migration och Europas gränskontroller, av Ruben Andersson.

Kunskapsöversikt 2016:4, Diaspora – ett begrepp i utveckling, av Erik Olsson.

Kunskapsöversikt 2016:5, Migration within and from Africa, av Aderanti Adepoju.

Rapport och Policy Brief 2016:6, Invandring, mediebilder och radikala högerpopulistiska partier i Norden, av Anders Hellström och Anna-Lena Lodenius.

Kunskapsöversikt 2016:7, Invandring och företagande, av Martin Klinthäll, Craig Mitchell, Tobias Schölin, Zoran Slavnic´ och Susanne Urban.

Rapport och Policy Brief 2016:8, Invandringens effekter på Sveriges ekonomiska utveckling, av Bo Malmberg, Thomas Wimark, Jani Turunen och Linn Axelsson.

Kunskapsöversikt 2017:1, De invandringskritiska partiernas politiska inflytande i Europa, av Maria Tyrberg och Carl Dahlström.

Kunskapsöversikt 2017:2, Hatbrott med främlingsfientliga och rasistiska motiv, av Berit Wigerfelt och Anders S Wigerfelt.

Avhandlingsnytt 2017:3, Vägen till arbete. Utrikes föddas möte med den svenska arbetsmarknaden, André Asplund, Caroline Tovatt och Sara Thalberg (red.).

Policy Brief 2017:4, Integration och tillit – långsiktiga konsekvenser av den stora invandringen till Norge, av Grete Brochmann. Denna Policy Brief sammanfattar NOU 2017:2 om "Integrasjon og tillit – Langsiktige konsekvenser av høy invandring".

Kunskapsöversikt 2017:5, Invandringens historia – från "folkhemmet" till dagens Sverige, av Mikael Byström och Pär Frohnert.

Rapport och Policy Brief 2017:6, Invandring i medierna – Hur rapporterade svenska tidningar åren 2010–2015?, av Jesper Strömbäck, Felicia Andersson och Evelina Nedlund.

Rapport och Policy Brief 2017:7, Valdeltagande och representation – Om invandring och politisk integration i Sverige, av Pieter Bevelander och Mikael Spång (red.).

Rapport och Policy Brief 2017:8, Responsibility Sharing for Refugees in the Middle East and North Africa: Perspectives from Policymakers, Stakeholders, Refugees and Internally Displaced Persons, av Susan F. Martin, Rochelle Davis, Grace Benton och Zoya Waliany.

Rapport och Policy Brief 2017:9, Reforming the Common European Asylum System: Responsibility-sharing and the harmonisation of asylum outcomes, av Bernd Parusel och Jan Schneider.

Rapport och Policy Brief 2017:10, A Fair Share: Refugees and Responsibility-Sharing, av Alexander Betts, Cathryn Costello och Natascha Zaun.

Rapport och Policy Brief 2018:1, Somali Diaspora Groups in Sweden – Engagement in Development and Relief Work in the Horn of Africa, av Nauja Kleist.

Rapport och Policy Brief 2018:2, Akademiskt utbyte och internationell migration – En studie av stipendiater inom Svenska institutets Visbyprogram 1997–2015, av Andreas Åkerlund, Astrid Collsiöö och Mikael Börjesson.

Rapport och Policy Brief 2018:3, Ensamkommande barns och ungas väg in i det svenska samhället, av Eskil Wadensjö och Aycan Çelikaksoy.

Rapport och Policy Brief 2018:4, Attityder till invandring – en analys av förändringar och medieeffekter i Sverige 2014–2016, av Jesper Strömbäck och Nora Theorin.

Rapport och Policy Brief 2018:5, Familj, medborgarskap, migration – Sveriges politik för anhöriginvandring i ett jämförande perspektiv, av Karin Borevi.

Avhandlingsnytt 2018:6, Barn och migration, av André Asplund, Sara Thalberg och Caroline Tovatt (red.).

Policy Brief 2018:7, Människohandel och människosmuggling i den irreguljära migrationen, av Ryszard Piotrowicz.

Rapport 2018:8, Asylsökandes möte med Sverige, av Peter Esaiasson och Jacob Sohlberg.

Policy Brief 2018:9, How Citizenship Laws Differ: A Global Comparison, av Rainer Bauböck, Iseult Honohan och Maarten Vink.

Rapport och Policy Brief 2019:1, Bridging the Gap : Linking Research to Public Debates and Policy Making on Migration and Integration, av Martin Ruhs, Kristof Tamas och Joakim Palme (red). Denna rapport är nedladdningsbar via Delmis hemsida eller via Oxford University Press:
<http://fdslive.oup.com/www.oup.com/academic/pdf/openaccess/9780198834557.pdf>

Rapport och Policy Brief 2019:2, Från Afrikas horn till Sverige: Smuggling, informella nätverk och diasporans engagemang, av Tekalign Ayalew Mengiste och Erik Olsson.

Rapport och Policy Brief 2019:3, Thai berry pickers in Sweden – A migration corridor to a low-wage sector, av Charlotta Hedberg, Linn Axelsson och Manolo Abella.

Rapport och Policy Brief 2019:4, Internationella studenter i Sverige – Avgiftsreformens påverkan på inflödet av studenter, av André Bryntesson och Mikael Börjesson.

Kunskapsöversikt och Policy Brief 2019:5, Migration and development – The role for development aid, av Robert E.B. Lucas.

Policy Brief 2019:6, Åter till grunderna – Läsförmåga, immigration och arbetsmarknadsutfall i Sverige, av Jon Pareliussen.

Policy Brief 2019:7, Ålder vid invandring och arbetsmarknadsintegration – det svenska exemplet, av Torun Österberg.

Policy Brief 2019:8, Barn med posttraumatisk stress – utvärdering av en gruppintervention för ensamkommande flyktingbarn med symptom på posttraumatisk stress, av Anna Sarkadi.

Policy Brief 2019:9, Suicidalt beteende och vård – skillnader mellan flyktingar, andra migranter och personer födda i Sverige, av Emma Björkenstam, Ridwanul Amin, Ellenor Mittendorfer-Rutz.

Policy Brief 2019:10, Fri rörlighet för arbetstagare i EU och dess effekter på statsfinanserna, av Rafael Ahlskog, Lutz Gschwind, Pär Nyman, Joakim Palme, Martin Ruhs och Marcus Österman.

Rapport och Policy Brief 2020:1, De som inte får stanna – Att implementera återvändandepolitik, av Henrik Malm Lindberg.

Rapport och Policy Brief 2020:2, Legal migration for work and training – Mobility options to Sweden for those not in need of protection, av Bernd Parusel.

Rapport och Policy Brief 2020:3, The Impact of War – Posttraumatic Stress and Social Trust Among Refugees, av Jonathan Hall och Dennis T. Kahn.

Rapport och Policy Brief 2020:4, Anti-smuggling and – Anti-trafficking Measures Are they compatible with the EU Charter of Fundamental Rights?, av Vladislava Stoyanova.

Policy Brief 2020:5, Den reglerade invandringen och barnets bästa, av Louise Dane.

Policy Brief 2020:6, Migrationspolitik, välfärd och jämlikhet, av Björn Östbring.

Avhandlingsnytt: 2020:7, Migranternas möte med svensk hälso- och sjukvård, av André Asplund, Raoul Galli, Iris Luthman och Sara Thalberg (red.).

Policy Brief 2020:8, Språkkaféet som arena för språkträning, av Gunilla Jansson och Silvia Kunitz.

Policy Brief 2020:9, Nyanlända elever och lärande på gymnasieskolans språkintrödningsprogram, av Päivi Juvonen.

Rapport och Policy Brief 2021:1, Idrott och hälsa bland flickor – Uppfattningar och erfarenheter bland föräldrar från Somalia, Eritrea, Syrien och Sverige, av Anders Kassman och Åsa Kneek.

Policy Brief 2021:2, Miljonprogram, migranter och utsatthet för covid-19, av Erik Hansson, Lina Al-Nahar, Maria Albin, Eskil Jakobsson, Maria Magnusson och Kristina Jakobsson.

Rapport och Policy Brief 2021:3, Lokalsamhälletillit i Sverige före och efter flyktingkrisen, av Susanne Wallman Lundåsen.

Rapport 2021:4, Tolkfunktionen i asylprocessen, av Cecilia Wadensjö, Hanna Sofia Rehnberg och Zoe Nikolaidou.

Utrikes föddas deltagande på arbetsmarknaden är viktigt i många hänseenden; det är en central kugge i integrationsprocessen och det har stor betydelse både på det individuella planet för de som invandrat till Sverige och för svensk ekonomi i stort. Denna antologi innehåller sammanfattningar av fyra kapitel i nyligen publicerade doktorsavhandlingar. Gemensamt tema i dessa studier är utrikes föddas förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden, och de berör flera olika politikområden: tidsbegränsade kontra permanenta uppehållstillstånd, arbetskraftsinvandring och entreprenörskap samt segregation i skolan och arbetslivet.

Avhandlingarna, publicerade mellan 2018 och 2020, är framlagda vid Uppsala universitet, Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Linköpings universitet och författarna tillhör olika vetenskapliga discipliner. Kristoffer Jutvik är statsvetare, Elisabet Olme, Matilda Kilström och Debbie Lau är nationalekonomer, och Aliaksei Kazlou är företagsekonom. För Delmis räkning har Johanna Hemberg och Linus Liljeberg skrivit och sammanställt denna antologi.

Delegationen för migrationsstudier – Delmi – är en oberoende kommitté som initierar studier och förmedlar forskningsresultat som underlag till framtida migrationspolitiska beslut och för att bidra till samhällsdebatten.

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

Delegationen för
Migrationsstudier
Ju 2013:17